

॥ ॐ तत्सत् ॥

संकीर्तन.

ये यस्या वरुणेंद्ररुद्रगरुतः स्तुन्वन्ति दिव्यैः स्तवै ।
वेदैः सांगपदक्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः ॥
ध्यामायस्थित तद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनो ।
यस्यां तं न विदुः सुरा सुरगगा देवाप तस्मै नमः ॥

संयोजक—रविशंकर शिवराम व्यास.
प्रकाशक—विजयशंकर देवगराम व्यास.
(संस्करण ७. प्रका.)

प्रथमावृत्ति—प्रत १०००.

संवत् १९७६—सन् १९२०.

रीथीरोडना पुल नीचे आवेक्षा श्रीलैनविद्याविजय प्रेसमां
शा. पोपटलाक अभयालासमे छापी.

अमहावाह.

कीमत ३.००-०-६.

गणेश विधापीठ गंगा
जामदापाठ
गणेशती कौपीराष्टक-संग्रह

॥ ॐ हरिः ॥

पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्मपूर्णं मुदच्यते ।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवा वशिष्यते ॥

भंगसायनरत्न

ॐकारं त्रिन्दु संयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः ।

कामदं मोक्षदं चैव ॐकाराय नमोनमः

२

नारायणं पद्मसवं वसिष्ठं शक्तिरयतत्पुत्रपराशरं च

व्यासं शुकं गौडपदं महान्तं गोविन्द योगीन्द्र मयास्य शिष्यं

श्री शंकराचार्यं मयास्यपद्मं पादं य इस्तामन्नकं य शिष्यं

तं तोटकं वार्तिककारमन्या मरुमई गुडन सतत मानतोस्मि

सनन्दनं श्रीसनकं सनातनं सनत्कुमारं च सनत्सुम्नतं

श्री वामदेवं च शुकं महान्तं नमामि लक्ष्मी निज ओष सिध्दौ च

शंकरं शंकराचार्यं केशवं व्यासरायणम्

सूत्रभाष्य कृतो वन्दे लगवन्तौ पुनःपुनः

६

श्रुति स्मृति पुगणानां भाष्यं कश्चिदात्रयं

वमामि लगवत्पादं शंकरं लोक शंकरम्

७

कृष्णाय वामुदेवाय हरये परमात्मने

प्रणतः कलेशनाशाय गोविन्दाय नमोनमः

८

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम्

देवी सरस्वतीं व्यासं ततोऽन्य मुदीरयेत्

९

गुडं पद्मं गुडं विष्णुं गुडं देवो महेश्वरः

गुडरेव परं पद्मं तस्मै श्रीगुडवे नमः

१०

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૮૧૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રાંડીતન

વિષય ૯૨ : ૪૧૭

ध्यानं भूलं गुरोर्भूतिः पूजं भूलं गुरोर्पदम्
 मंत्रं भूलं गुरोर्वाक्यं भोक्षं भूलं गुरोः कृपाः ११
 तत्रैव गंगा यमुना य वेणु गौदावरी सिन्धु सरस्वति य
 सर्वाणि तिर्थानि वसन्ति तत्र यत्राच्युतोदार कथा प्रसंगः १२

॥ श्री गुरुदेव नमस्कार ॥

अस्मानन्दं परम सुखं देवदं ज्ञानभूतिं,
 द्वादीतं गगन सदृशं तत्त्वमस्यादि लक्षः
 अकं नित्यं विमलं भयलं सर्वधी साक्षीभूतं,
 लावादीतं त्रिगुण रक्षितं सद्गुरुं तं नमामि. १
 संसार सागर समुत्तराण्डे मंत्रं,
 अस्मादि देव मुनि पूजित सिद्ध मंत्रं;
 दारिद्र्य दुःख लय शोक विनाश मंत्रं,
 वन्दे महा लयहरं गुरुराज मंत्रं. २
 श्रीमत्परं अस्मि गुरुं नमामि,
 श्रीमत्परं अस्मि गुरुं लज्जामिः
 श्रीमत्परं अस्मि गुरुं वदामि.
 श्रीमत्परं अस्मि गुरुं स्मरामि. ३
 गुरुपाद प्रसादेन ज्ञान मुत्पद्यते स्वयं,
 येनोद्धृतं मिदं विश्वं तस्मै श्री गुरुनेमः ४
 अज्ञान तिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जन शलाकया,
 यक्ष्णुर्निमित्तं येन तस्मै श्रीगुरुवेनमः ५
 अथ उ मंडलाकारं व्याप्तं येन यरायरं,
 तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरुवेनमः. ६

सर्वश्रुति शिरोरत्न विराजत पद्मंजुम्,	
वेदान्त पद्म सूर्याय तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	७
यस्य स्मरणं मात्रेणु कैवल्यं लभ्यते स्वयं,	
सदैव सर्वं संपत्तिं तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	८
यैतन्यं शाश्वतं शान्तं व्योमातीतं निरञ्जनम्,	
गिन्दुनाह कलातीतं तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	९
स्थावरं जंगमं यैव भयरं यर भवय,	
येन व्याप्तं जगत्सर्वं तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	१०
ज्ञानशक्तिं समाह्वं तत्त्वमाह विबूषितम्,	
भुक्तिं मुक्तिं प्रदातारं तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	११
अनेकं जन्म संप्रापितं कर्मबन्धविहासिते,	
स्वात्मज्ञानं प्रभावेन तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	१२
शोषणं भवसिन्धोश्च दीपनं ज्ञानं सम्पदाम्,	
गुरुपादोदकं सम्यक् तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	१३
न गुरोरधिकं तत्त्वं न गुरो रधिकं तप,	
गुरुं ज्ञानत्परं तत्त्वं तस्मै श्री गुरुवेनमः.	४४
भक्त्या श्रीजगन्नाथो भद्रगुरु श्रीजगद्गुरुः,	
भक्तात्मा सर्वं भूतात्मा तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	१५
गुरोर्दृष्टि रनादिश्च गुरुः परमं दैवतम्,	
गुरुमंत्रं समोनास्ति तस्मै श्रीगुरुवेनमः.	१६
सप्त सागरं पर्यन्तं तिर्यग्नामं कलं सदा,	
गुरुपादोदकं स्यापि सहस्रशेन दुर्लभम्.	१७
गुरुरेव जगत्सर्वं धनं विष्णु शिवात्मकम्,	
गुरोः परतरं नास्ति तस्मात्संपूजयेद्गुरुम्.	१८

આનંદ માનંદ કરં પ્રસન્નં જ્ઞાન સ્વરૂપં નિજ્જોષ યુક્તં,
 યોગિન્દ્ર મીડયં ભવરોગ વૈદ્યં શ્રીમદ્ ગુરં નિત્ય મહાનમાભિ. ૧૯
 નિત્ય શુદ્ધં નિરાભાસં નિરાકારં નિરંજનમ્,
 નિત્ય જોષ ચિદાનંદં ગુરુષ્વલ્લભમામ્યહમ્. ૨૦

નમોસ્ત્વનંતાય સહસ્ર ભૂર્ત્યે સદસ્રપાદા ક્ષિશિરોઽપ્પાહવે,
 સહસ્ર નામ્ને પુરૂષાય શાશ્વતે સહસ્રકોટીયુગધારિણે નમઃ ૨૧
 સવૈયા.

ખંધ વિધાતક જોષ કરે નિત્ય, શુદ્ધ સ્વરૂપો લક્ષ બતાવે,
 પંચલુ બેદકે છેદક હે પુતી કલેશલુ પંચકો મુલ ગમાવે;
 ભક્ત ૩ જ્ઞાન વિરાગ દહાવત શીલ સંતોષકી નાવ ચઢાવે,
 શ્રી જ્ઞાનકોદાસ નિવાસ સદા સુખ આરોકે પાશકો શિશુ નસાવે.

દોહરો—ચરણ કમળ ગુરુદેવ તવ, અમલ ગંગ તે આહિં,
 સદા રહો મમ શિશ પર, અવર ન માગલુ કાહિં,
 શ્રીયાવર રામચદ્રકી જય.

દોહરા તથા સાખીઓ.

નામ ન રટયા તો કયા હુવા, જે અંતર હય હેતઃ
 પતિવ્રતા પતિકા ભજે, કમલુ નામ નહિ લેત.
 પ્રેમભાવ એક ચાહિયે, ભેષ અનેક બનાય;
 ભાવે ગૃહમેં વાસ કર, ભાવે વનમેં જય.
 પદનેકિ હદ સમજ હય, સમજેકી હદ જ્ઞાન;
 જ્ઞાનકી હદ હરિનામ હય, યહ સિદ્ધાન્ત હિર આન.
 કયા ધરતીકા ફેર હય, કયા આબકો તોલ;
 કયા સાધુકી જાત હય. કયા પારસકો મોલ.

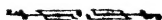
અવિનાશકિ આશરે, અજરામરકી ઓટઃ
 દાદુ શરણે સંતકે, કદિ ન લાગે ઓટ.
 દયા ગરીબી ખંદગી, સુમતિ શીલ સ્વભાવ;
 એતે લક્ષણુ સાધકે, આદિ ભક્તિ શૃંગાર.
 નીચ નીચાઇ નહિ તજે, જો પાવે સત્સંગઃ
 તુલસી ચંદન લપટકિ, વિષ ન તજે જૂજંગ.
 નામ લીયા જેણે સખ લીયા, સકળ શાસ્ત્રકો બેદઃ
 ખિના નામ નરકે ગયા, પદ પદ ચારો વેદ.
 જજ્જનમાં જુગદીશ હય, હહામાં હરિ સાર;
 રરામાંહિ રામ હય, ઉમ્મકા નામ જુહાર.
 કપીર કહે કમાલકુ, દો ખાતો લિખ લે;
 કર સાહેબકી ખંદગી, અરે ભુખ્યેકુ કુછ દે.
 તુલસી કહત પુકારકે, સુનો સકળ દે કાન;
 હેમ-દાન ગજ-દાન તે, ખડો દાન સન્માન.
 રામ ભરોસો રાખલે, અપને મનકી માંહિ;
 કારજ સખહી સુધારીહી, મિગડેકો કુછ નાહિ.
 માયા હૈ બહુ ભાતકી, કોઇ ખરે કોઇ ખાય;
 એક મિલાવે નામસે, એક નર્ક લઇ જાય.
 કંચન તજવો સુલભ હય, સુલભ ત્રીયાકો નેહ.
 નિંદાસ્તુતી ત્યાગવો, તુલસી દુર્લભ એહ.
 સાધુ જુએ ભાવકે, ધનકે જુએ નહિ,
 જો સાધુ ધનકે જુએ, વોહી સાધુ નહિ.
 લેનેકું હરનામ હય, દેનેકું અનદાન;
 તરનેકું હૈ દિનતા, ખૂડનેકું અભિમાન.

કાલ કરે તો આજ કર, આજ કરે તો અખ;
 અવસર વીત્યો જાત હય, ફિર કરેગો ક્ય.
 નારી નસાવે ત્રીન ગુણ, જો નર પાસે હોય;
 ભક્તિ મુક્તિ નિજ ધ્યાનમેં બેઠ ન શકે કાય.
 મેં અપરાધી જન્મકા, નખશીખ બયાં વિકાર;
 તુમ દાતા દુઃખ બાંજના, મેરી કરો સંભાલ.
 દુઃખમેં સમરન સખ કરે, સુખમેં કરે ન કાય;
 જો સુખમેં સમરન કરે. તો દુઃખ કાહેકો હોય.
 જાત ન પુછો સાધુકી, પુછ લોજીએ જ્ઞાન;
 મોલ કરો તલવારકા પડા રહને છો ધ્યાન.
 નારાયણ આ જગતમેં યહ દો વરતુ સાર;
 સખમેં મીઠો મોલવો, કરવો પર ઉપકાર.
 બની બનાઈ બન રહી, ઓર બનનેકી નહિ,
 તુલસી યહ વિધિ સમજકે, મગન રહો મનમાંહી.
 ગંગા યમુના ગોદાવરી, સિન્ધુ સરસ્વતિ સંગ;
 સકલ તિર્થ તહીં વસત હે, જહાં હરિકથા પ્રસંગ.
 કખીર આપ ઠગાઇએ, ઓર ન ઠગીએ કોઇ;
 આપ ઠગાયે સુખ ઉપજે, ઓર ઠગે દુઃખ હોઇ,
 કખીર માલા કાઢકી, બહોત જપનકા ફેર;
 માલા ફેરો સ્વાસકી, જિસમેં ગાંઠ ન મેર.
 ભૂપ દુઃખી અવધુત દુઃખી, દુઃખી રંક વીગરીત;
 કહે કખીર એ સખ દુઃખી, સુખી સંત મન જીત.
 કખીરા પુકારી થું કહે, સોધો આપ શરીર;
 પાંચે ઇન્દ્રી વશ કરો, તો આપે દાસ કખીર.

સુમરન સો મન લાઇએ, જૈસે કીટ બી રંગઃ
 કખીર વિસારે આપકો, હો જાય તેહી રંગ.
 તુલસી આ મંસારમે, ભાત ભાતકે લોગ,
 સખસેં હીલીમિલી ચાલીએ. નદી નાવ સંયોગ.
 રામ નામ રટતે રહો, જગ લગ ઘટમેં પ્રાણ;
 કખહુક દીનદયાળકુ, શબ્દ પકેગા કાન.
 રામ નામ રટતે રહો, ધરે રહો મન ધીરઃ
 કખહુ કાજ સુધારીહી, કૃપા સિન્ધુ રઘુવીર.
 રામનામ સખ કોઈ કહે, કગ કાકાર ઔર ચાર;
 વિના પ્રેમ રીઝે નહિ, તુલસી નંદ કીશોર.
 કોટિ વિધન દુઃખમેં સુજન, તજે ન હરિકો નામ;
 જૈસે સતી હુતાશોકા, ગિને આપકો ધામ.
 તુલસી પક્ષીકે પીએ, ઘટે ન સરિતા નીર,
 ધર્મ કાએ ધન ના ઘટે, સહાય કરે રઘુવીર.
 કંચન તજવો સહજ હય, સહજ ત્રીયાકા નેહ;
 બડાઈ માન ઔર ઈર્ષા, તજવો દુર્લભ એહ.
 મેં જાણ્યું હરી દૂર હય, હરિહય હૃદયા માંહી;
 આડી ત્રાટી કપટકી, તાસે દિસત નહિ.
 અવસર વિના વચન વૃથા, નીતિ વિના નરેશ;
 વૃથા કૃષ્ણ ભક્તિ વિના. માનવી જન્મ વિશેષ.
 જહાં દયા ત્યાં ધર્મ હય, જહાં લોભ ત્યાં પાપ;
 જહાં ક્રોધ ત્યાં કાલ હય, જહાં ક્ષમા ત્યાં આપ.
 ખીન સતસંગ ન હરિકયા, સાખીન મોહન બાત;
 મોહ ગયે ખિન સમપદ, હોય ન દદ અનુરાગ.

(૯)

દો ખાતનકો ભૂત મત, બે ચાહત કલ્યાણ;
 નારાયણ એક મોતકો, દુનિ શ્રી ભગવાન.
 લઘુતાસે પ્રભુતા વધે, પ્રભુતાસે પ્રભુ દુર;
 કાડી મીસરી ખાત હય, હસ્તિ શક્ત વૂલ.
 ભોજનાચ્છાદનકો નહિ, શોચ કરે હરિદાસ;
 વિશ્વંભર પ્રભુ નામ હય, સો કયું રખે નિરાશ.
 દયા ધર્મકો મૂળ હય, પાપ મૂળ અભિમાન;
 તુળસી દયા ન છોડીએ, જખલગ ઘટમે પ્રાન.
 આશા ન કરે ઔરકા; આપ કરે ઉપકાર;
 જગમે સો નર જન એ, ભગવતકા અવતાર.
 જપમાળા ઝાપા તિલક, સરે ન એકે કામ;
 મન કાચે નાચે વૃથા, સાચે રાચે રામ.
 નિર્વિકલ્પ જ્ઞાનદમય, સ્વસ્વરૂપ નિલેપ;
 મનકી જેસી ભાવના, તેસો ફળ તેહી દેત.
 તુલસી કહે ઇસ જગતમે, સખસે મીલીએ ધાઈ;
 કયા જાણે કીસ એસમે, રામચંદ્ર મીલ જાઈ.
 પુણ્ય પાક પૂજા પ્રગટ, કરત સહિત અહંકાર;
 નારાયણ રીઝે નહિ ચતુરન કો સરદાર.

એ દિનનાં છે ધર જર સઘળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
 એ દિનનાં છે સર્ગા સંબંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે;
 એ દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
 લોકો જેને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફરખાનું છે. (શુદ્ધદેવ)

- હાથ જોડીને વિનવું, શ્રીહરી થાઓ પ્રસન્ન,
ધર્મ સનાતનમાં તમે, કરજો દહ મુજ મન. (૧)
- કાયા વાણી મન મુજ નિર્મળ રહો સદાય,
ઉદય કરો સદશુદ્ધિ કે, જૂલમાં નહિ ભમાય. (૨)
- ધર્મતણા ઉપદેશ સહુ, પ્રેમે નિત્ય પમાય,
એવું મુજ જીવન હજો, એજ જાન્યું જગરાય (૩)
- જો જામેં નિશ દિન બસે તો તામેં પરવીણ;
સરિતા ગજકુ લે ચલી, બાંધ ચલાવે મીન (૪)

કથાના અંત ભાગની સ્તુતિ.

અચ્યુતં શાશ્વતં નિઃપ્રપચાત્મકં નિર્ગુણં નિષ્કલં નિર્મલં વ્યાપકં ।
નિષ્ક્રિયં સન્નિવિદાનંદં રૂપો રમ્યહં ચાદ્ર્યં કેવલં શુદ્ધદેવં બજો ॥
અસ્ય પ્રસાદા દહમેવ વિષ્ણુ મય્યેવ સર્વ પગિકલ્પતં ચ ।
દત્તં વિજ્ઞનામિ સદાત્મરૂપં તર્યાધિપદ્મં પ્રણુતોસ્મિ નિત્યં ॥
પ્રચંડ પાખંડ વિખંડ નોદ્યતં ત્રયિશિરોર્થં પ્રતિપાદને રતં ।
શુધૈર્નુતં યોગકલાભિરાવૃતં નમામિતં શંકર દૈશિકં તતમ્ ॥
અખંડાનંદ ઓધાય શિષ્ય સંતાપ હારિણે ।
સન્નિવિદાનંદ રૂપાય રામાય ગુરવે નમઃ ॥

શ્રી રામચંદ્રજીની સ્તુતિ.

શ્રીરામચંદ્ર કૃપાળુ બજમન હરણુ બવ બય દારણુમ્ ।
નવકંજ લોચન કંજમુખ કર કંજ પદ કંજશુભ ॥ ૧ ॥
કંદર્પ અગણિત અમિત છબી નવનીલ નીરજ સુન્દરં ॥
પટપીત માનહુ તડિત રૂપી સુચિ નૌમિ જનક સુતા વરં ॥૨॥
શીર કિરિટ કુંડલ તિલક ચારૂ ઉદાર અંગ વિભુષણું ॥

આગ્નનુભુજ શર્યાપધર સંગ્રામજીત ખર દૂષણું ॥ ૩ ॥
 ભજ દિનઅન્ધુ દિનેશ દાનવ દલન દુષ્ટ નિકંદન ॥
 રધુનંદ આનંદકંદ કૌશલ્યંદ દશરથ નંદન ॥ ૪ ॥
 ધતિ વદતિ તુળસીદાસ શંકર શેષ મુનીમન રંજન ॥
 મમ હૃદયકંજ નિવાસ કંઠ કામાદિ ખલદલ ગંજન ॥ ૫ ॥

॥ આરતિ. ॥

જય સદ્ગુરુ રવામીજી (૨) આરતી ઉતાડ (૨)
 પ્રભુ અંતરયામી- જયદેવ જય ગુરુદેવ- ૧
 આદિત્યે અવિનાશ પધાર્યા પૂરમાં-પ્રભુ પધાર્યાં.
 ભક્તવત્સલ ભગવાન (૨) વસોઆ છો ઉરમાં-જયદેવ. ૨
 સોમે સત્ય સ્વરૂપ સુન્દરતા શોભે-પ્રભુ સુન્દરતાં.
 નિરખે નરને નાર (૨) મુનીનાં મન લોભે.-જયદેવ. ૩
 મંગળમૂર્તિ મહારાજ ત્રિગુણાતિત કહાવો. પ્રભુ ત્રિગુણાં.
 પિણ્ડ ઘસાણડની પાર (૨) ભક્તજનને ભાવો-જયદેવ. ૪
 બુદ્ધિ અનુપમ સાર, ગાય વેદની વાણી પ્રભુ ગાય.
 ઉપનિષદનો સાર, (૨) સંત રહ્યા જાણી.-જયદેવ. ૫
 ગુરુ પ્રગટ કર્યાગાર, ભક્તને બલવિદ્યા આપી.-પ્રભુ ભક્તને.
 કોટિ જનમનાં કર્મ (૨) તે નાખ્યાં કાપી.-જયદેવ. ૬
 શંકર સદ્ગુરુ સોય, જીવ કોષક જાણે-પ્રભુ જીવ.
 અખંડાનંદ અદ્વૈત (૨) તે સુખ તે માણે-જયદેવ. ૭
 શાને સમજે જે કોષ, તે કેવલ્ય પામે.-પ્રભુ તે કેવલ્ય.
 કૃષ્ણજી ભજ સોષ (૨) ગર્ભ વેદના વામે-જયદેવ. ૮

સૌનું કરો કલ્યાણુ દયાળુ પ્રભુ સૌનું કરો કલ્યાણુ. (ટેક)
 નરનારી પશુ પંખીની સાથે, જીવજંતુનું તમામ. દયાળુ પ્રભુ
 જગના વાશીઓ સૌ સુખ ભોગવે, આનંદે રહી આઠે જામ. દયાળુ
 દુનિયામાં દર્દ દુકાળ પડે નહિ, લઢે નહિ કોઇ ગામ. દયાળુ
 સર્વ જગે સુખકારી વધે ને, વળી વધે ધન ધાન્ય. દયાળુ
 કોઇ કોઇનું ભુર ન ઈચ્છે, સૌનું ઈચ્છો સૌ સમાન. દયાળુ
 પોતપોતાના ધર્મ પ્રમાણે, સર્વ બને ભગવાન. દયાળુ

ભગવત રમરણુ ધુનો.

- ૧ હરે રામ હરે રામ, રામ રામ હરે હરે ।
 હરે કૃષ્ણ હરે કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ હરે હરે ॥
- ૨ વિશ્વનાથ વિશ્વેશ્વર સ્વામી, વિશ્વભર પ્રભુ અંતર્યામી;
- ૩ જય જય સદાશીવ સદ્ગુર, જયજય પરંતત્વ સદ્ગુર.
 જય જય પરંતત્વ સદ્ગુર, જય જય ચિદાનંદ સદ્ગુર ॥
- ૪ હરે શિવ હરે શિવ, શિવ શિવ હરે હરે;
 હરે શંભો હરે શંભો, શંભો શંભો હરે હરે.
- ૫ હરે વિષ્ણુ હરે વિષ્ણુ, વિષ્ણુ વિષ્ણુ હરે હરે;
 હરે દેવ હરે દેવ, દેવ દેવ હરે હરે.
- ૬ હરે કૃષ્ણ ગોવિંદ જય જય હરે કૃષ્ણ ગોવિંદ:
 રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદ, જય જય રામ કૃષ્ણ ગોવિંદ ॥
- ૭ દેવ નિરંજન સદ્ગુર સ્વામી, સદા સમરીએ અંતર્યામી;
- ૮ રઘુપતિ રાધવ રાજરામ, પતિત પાવન સીતારામ.
- ૯ પ્રભુ બજવામાં છે કલ્યાણુ, અંધન તોડી પામે નિર્વાણુ.

મનુષ્યજન્મ સફળ માકેલું કર્તવ્ય.

- (૧) સત્ય બોલવું અને સત્ય આચરવું.
- (૨) અંધશ્રદ્ધા એટલે ગાડરીઓ પ્રવાહ છોડી સારાસારનો વિચાર કરી વિવેકથી વર્તવું.
- (૩) વિશ્વવ્યાપી પ્રેમ એટલે સર્વ સંસારને પોતાના અવયવ જેવો ગણી તે પ્રમાણે વ્યવહાર કરવો.
- (૪) દાન, લકિત અને જ્ઞાન વમેરે સત્કર્મોનો અભિમાન કરવો નહિ.
- (૫) અતિથી સત્કાર એટલે ભોજનકાળમાં ગમે 'તે કાષ્ઠ અન્નનો ક્ષુધાર્તિ આવે તો તેને યથાશક્તિ અન્નનું દાન આપવું.
- (૬) નીતિથી પૈસા કમાવા, અને તેનો દશાંશ ધર્મકાર્યમાં વાપરવો એટલે નીતિની કમાઇમાંથી દેશ, કાળને પાત્ર બોધ યથાશક્તિ દાન કરવું.
- (૭) ગોઠે તેવો પ્રસંગ પ્રાપ્ત થાય તોપણ પોતાની પ્રતિજ્ઞાનો કદિ ભંગ કરવો નહિ (વિશ્વાસઘાતથી દૂર રહેવું.)
- (૮) બહારના આચાર કરતાં અંતરના આચારપર વિશેષ ધ્યાન આપવું (એટલે જળ-માટીથી શરીરની શુદ્ધિ અને સાત્વિક ભોજનથી ઉદરની શુદ્ધિ એ બાહ્યાચાર તથા કરુણા, મુદિતા, મૈત્રી અને ઉપેક્ષાથી મનની શુદ્ધિ અને બીજી સ્ત્રીઓમાં માતા, પુત્રી અને બેનનો ભાવ રાખી પોતાની સ્ત્રીનો ઋતુકાળમાં પ્રજોત્પત્તિ માટેજ સમાગમ કરવો. એ અંતરાચાર.)

સર્વ શાસ્ત્રોના સાર.

અરાટે પુરાણોમાં વ્યાસ મહારાજે માત્ર બેજ વસ્તુ પ્રતિ-
પાદન કરેલી છે. એટલે બીજાને કંઈક ઉપકાર કરવો એ પુણ્ય
અને બીજાને કંઈક પીડા કરવી એ પાપ માન્યું છે.

એ વસ્તુ યાદ કરવી અને એ વસ્તુ ભુલી જવી.

સંસારમાં એ વસ્તુ યાદ કરવાની અને એ વસ્તુ ભુલવાની
છે. ઇશ્વર અને મોતને હમેશાં યાદ કરવાનાં છે અને
આપણાથી કોઈનું હિત થાય તે તથા અન્યથી આપણું
અહિત થાય તે આ એ વસ્તુ ભુલી જવાની છે.

મળથી શુદ્ધ થવાનો ઉપાય.

દરેક જીવની પાસે સરીર, વાળી અને મન આ ત્રણ પ્રકાર-
નાં વસ્ત્રો છે, તે દશ પ્રકારના મલથી મલિન થાય છે,
તેને દશ પ્રકારના ગુણથી ઘોષ્ટ શુદ્ધ કરવામાં આવે છે
એમ ધર્મશાસ્ત્રો કહે છે તે નીચે પ્રમાણે:—

- મળ. (૧) માલીકની રમ્મ સિવાય પરાઈ વસ્તુ લેતી, વેદે જેનું
વિધાન કર્યું નથી એવી હિંસા અને પરદારાની સાથે
જમન આ ત્રણ પ્રકારનો મળ શરીર રૂપી વસ્ત્રમાં છે.
- ગુણ. (૨) દેશ કાલને પાત્ર જોઈ દાન, ભય પામેલાનું પરિત્રાણ,
અને માતા-પિતા, ગુરૂ વગેરે વડીલોની સેવા કરવા રૂપી
ગુણથી શરીર રૂપી વસ્ત્ર શુદ્ધ થાય છે
- મળ. (૩) કઠોર બોલવું, બુકું બોલવું. નિંદા કરવી, ગમે તેમ
બોલવું આ ચાર પ્રકારનો મળ વાણીરૂપી વસ્ત્રમાં છે.
- ગુણ. (૪) બીજાને હિંદેગ થાય તેવું બોલવું નહિ, સત્ય પણ પ્રિય
બોલવું, હિતકર બોલવું, અને વેદ વગેરે ધર્મશાસ્ત્રોના

અભ્યાસ કરવો આ આર પ્રકારના ગુણથી વાણીરૂપી વસ્ત્ર શુદ્ધ થાય છે.

મળ. (૫) પરદ્રવ્યની અભિલાષા, ખીજનના અનિષ્ટનું ચિંતન અને મિથ્યા આગ્રહ આ ત્રણ પ્રકારના મળ મનરૂપી વસ્ત્રમાં છે.

ગુણ. (૬) લોલુપતાનો ત્યાગ, દયા અને શ્રદ્ધા આ ત્રણ પ્રકારના ગુણથી મનરૂપી વસ્ત્ર શુદ્ધ થાય છે.

આ પ્રમાણે આત્માનાં શરીર, વાણી, અને મનરૂપી વસ્ત્રો દશ પ્રકારના મળથી મલીન થાય છે અને તેને તેવાજ દશ પ્રકારના ગુણથી શુદ્ધ કરાય છે એમ આપણા ધર્મશાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે. માટે ઉપર પ્રમાણે વ્યવહાર કરી શરીર, વાણી અને મનરૂપી વસ્ત્રો મલિન થતાં શુદ્ધ કરવા પ્રયત્ન કરવો એ મનુષ્ય માત્રની ફરજ છે.

આનંદની ધડી

(સર્વથા લાવણી)

સ્વધર્મ જે ધડીએ સચવાયે તેજ ધડી આનંદ તણી.
સતપુરૂષનો સંગમ થાયે તે ધડી અતિ આનંદ તણી.
જ્ઞાતિના અબ્યુદયની તેમજ સ્વદેશનું હિત કરણી,
શ્રેષ્ઠ ક્રિયા જે ધડીએ થાયે તેજ ધડી આનંદ તણી.
બાવિક સ્વદેશ ભક્ત પુરૂષના વચનામૃતના પાન તણી,
જે ધડી જગમાં પ્રાપ્ત થાય છે તેજ ધડી આનંદ તણી.
માઝ્યા મેહ વરસે મહોત્તમમાં તેજ ધડી આનંદ તણી.
સંપ જંપ વરતાયે જનમાં તે ધડી અતિ આનંદ તણી,
કામ, ક્રોધ મદ, મોહ, લોભ એ વૃત્તિ વિકારી અંતરની,
સદ્બળાએ નિર્મૂળ થાયે તો તે ધડી અતિ આનંદ તણી,

અણુધાર્યો મેળાપ મિત્રનો તેજ ઘડી આનંદ તણી,
 મળે લાભ જથ તત્વજ્ઞાનનો તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
 અણુચિંતવ્યું મનગમતું થાયે તેજ ઘડી આનંદ તણી,
 જાતુમાવ મનમાં ઉભરાયે તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
 હાનિ લાભતાં લાભજ થાયે તેજ ઘડી આનંદ તણી,
 તે પૈસે પરદુઃખ દમાયે તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
 માત તાતને પતિ વિગેરે, શિષ્ય જનોની સેવ તણી,
 પુરણુ તેમની પ્રસન્નતાથી તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
 જે ઘડી પ્રભુના ભજન ધ્યાનની તેજ ઘડી આનંદ તણી,
 તેમાં એકાગ્રતા ચિત્તની તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
 હૃદય મંદીરે ઘાંટ દેવની, જે ઘડી પધરામણી તણી.
 'સ્વામ' જન્મ સફળ કરે અનુપમ, તે ઘડી પરમાનંદ તણી.

પદ.

વૈ. અણુવ જન તો તેને કહીએ, જે પીડ પરાઈ જાણેરે;
 પરદુઃખે ઉપકાર કરે, પણ મન અભિમાન ન આણેરે. વૈ.
 સકળ લોકમાં સદુને વન્દે, નીંદા તે ન કરે કેનીરે;
 વાયકાય મન નિશ્ચય રાખે, તો ધન્ય જનની તેનીરે. વૈ.
 સમદ્રષ્ટિ ને તૃષ્ણા ત્યાગી પરસ્ત્રી જેને માતરે;
 જીવહાથકા અસત્ય ન ખોલે. પર ધન ન જાલે હાથરે. વૈ.
 મોહ માયા વ્યાપે નહિ તેને, દ્રઢ વૈરાગ્ય જેના મનમારે;
 રામ નામશું તાળીરે લાગી, સકળ તીરથ તેના તનમારે. વૈ.
 વણુલોભીને કપટરહિત છે, કામ ક્રોધને નિવાર્યરે;
 બહુ નરસંયો તેનું દરશન કરતાં, કુળ ક્રોધતેર તાયરે. વૈ.

